

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Bendrinė lietuvių kalba: nuostatos ir vartoseną	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Prof. dr. Irena Smetonienė Kitas (-i):	VU Filologijos fakulteto Lietuvių kalbos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
BA	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Kontaktinė (auditorinė) ir savarankiškas darbas	3 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Per šio dalyko studijas ugdoma:
 Gebėjimas dirbti ir mokytis savarankiškai, taikant įgytas žinias praktikoje: gebėjimas organizuoti savo darbą ir mokymąsi, pasirenkant tinkamas strategijas užduotims atlikti.
 Analitinis ir kritinis mąstymas: gebėjimas analizuoti, įžvelgti sąsajas ir vertinti informaciją (reiškinius, dalykus, žmonių poelgius ir kt.).
 Esminės literatūros mokslo žinios ir gebėjimai: literatūros kaip reiškinio ir literatūrologijos kaip mokslo disciplinos suvokimas.
 Lietuvių literatūros kaip kultūros proceso supratimas ir analizė: gebėjimas analizuoti ir interpretuoti lietuvių literatūrą kaip reiškinį.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- rinkti ir sisteminti informaciją iš įvairių šaltinių (elektroninių, spausdintųjų ir kt.), naudojantis šiuolaikinėmis informacinėmis technologijomis, biblioteka ir kt.;	įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas;	darbas seminaruose, vienas viešas pranešimas seminarinių darbų metu pasirinktinai, kolokviumas, egzaminas;
- gebės kelti probleminius klausimus ir aktyviai dalyvauti diskusijoje;	probleminis dėstymas, šaltinių analizė, konkrečių straipsnių, skaitymas ir analizė, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas;	darbas seminaruose, vienas viešas pranešimas seminarinių darbų metu pasirinktinai, kolokviumas, egzaminas;
- žinos, supras ir gebės tinkamai vartoti bei aiškinti pagrindines literatūrologijos sąvokas ir terminus;	probleminis dėstymas, šaltinių analizė, konkrečių straipsnių, skaitymas ir analizė, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas;	darbas seminaruose, vienas viešas pranešimas seminarinių darbų metu pasirinktinai, kolokviumas, egzaminas;
- įgis žinių apie naujausius lietuvių literatūros raidos etapus, pagrindinius autorius ir svarbiausius kūrinius;	probleminis dėstymas, šaltinių analizė, konkrečių straipsnių, skaitymas ir analizė, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas;	darbas seminaruose, vienas viešas pranešimas seminarinių darbų metu pasirinktinai, kolokviumas, egzaminas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratimai	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Normos ir kultūros santykis, objektas, santykis su kitais mokslais, ypač stilistika ir retorika. Pagrindinės sąvokos ir terminai.	4							6	<p>Teorinės literatūros studijavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cizikaitė D. (2002) Anglų kalbos terminai common language, national language, literary language, King`s language, Standard language ir jų lietuviški atitikmenys. - Archivum Lithuanicum (4), 273 – 282 p. - Smetonienė I., Smetona A., Valotka A. (2016) Dėl standartinės kalbos termino. Lietuvių kalba Nr. 10 https://doi.org/10.15388/Lie_tkalb.2016.10.9927
2. Bendrinių kalbų formavimasis Europoje ir Lietuvoje. Panašumai ir skirtumai. Bendrinių kalbų kūrimo principai ir tikslai.	4							6	<p>Teorinės literatūros studijavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Subačius G. (2004) Standartinių (bendrinių) kalbų istorijos chronologija. – Metmenys (84), 97-115 - Jonikas P. (1987) Lietuvių kalba ir tauta amžių būvyje. Visuomeniniai lietuvių kalbos istorijos bruožai, Čikaga, 49-352 p.

<p>3. Kalbos politika ir norma: norminimas, kodifikavimas, standartizavimas, specialieji įstatymai ir kiti kalbos reglamentavimo būdai Europoje ir Lietuvoje. Norminamosios institucijos Europoje ir Lietuvoje. Pagrindiniai kalbos politikos dokumentai.</p>	4							6	<p>Teorinės literatūros studijavimas:</p> <p>- Smetonienė I. (2005) Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste. - Kalbos kultūra (78), 23-32 p.</p>
<p>4. Kalbos normos teorijos, normų nustatymas ir pagrindimas. Kodifikavimo principai ir kriterijai. Kalbos klaidų šaltiniai, klaidų pobūdis, klasifikavimas.</p>	4							8	<p>Teorinės literatūros studijavimas:</p> <p>- Miliūnaitė R. (2009) Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai, LKI</p> <p>- Miliūnaitė R. (2010) Kalbos prestižas ir jo planavimas. – Kalbos kultūra (83), 231-257 p.</p> <p>- Pupkis A. (2005) Kalbos kultūros studijos Gimtasis žodis, 151-186 p.</p>
<p>5. Tarties normą reglamentuojantys nutarimai, pagrindiniai tarties reikalavimai.</p>			4					4	<p>1997-12-18 VLKK nutarimas Nr. 68</p> <p>Nedidelės apimties užduotys tarčiai patikrinti</p>

7. Bendrinės kalbos kirčiavimo dėsningumai.		8					16	<p>Literaūros skaitymas: - Stundžia B. (2009) Bendrinės lietuvių kalbos akcentologija, 55–73; - Mikulėnienė D., Pakerys A., Stundžia B. (2007) Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimo žinynas.</p> <p>Praktinių kirčiavimo užduočių atlikimas.</p>
8. Leksikos klaidų rūšys, senosios ir naujosios svetimybės, 4 semantizmai, vertalai, hibridai.		6					6	<p>Pateiktų tekstų nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija.</p> <p>Mokomosios knygos „Normos teorija ir praktika“ atitinkamo skyriaus teorijos nagrinėjimas.</p>
9. Neteiktinos priesagos, priešdėliai, dūriniai, galūnių vediniai, 4 giminės, skaičiaus, įvardžiuotinės formos.		6					6	<p>Pateiktų tekstų nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija.</p> <p>Mokomosios knygos „Normos teorija ir praktika“ atitinkamo skyriaus teorijos nagrinėjimas.</p>
10. Pagrindinės linksnių reikšmės, neteiktini vartosenos atvejai.		2					6	<p>Pateiktų tekstų nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija.</p> <p>Mokomosios knygos „Normos teorija ir praktika“ atitinkamo skyriaus teorijos nagrinėjimas.</p>

11. Pagrindinės prielinksnių reikšmės, neteiktini vartosenos atvejai.			2				6	Pateiktų tekstų nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija. Mokomosios knygos „Normos teorija ir praktika“ atitinkamo skyriaus teorijos nagrinėjimas.
12. Neteiktinos konstrukcijos, sakinių jungimo būdai.			4				6	Pateiktų tekstų nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija. Mokomosios knygos „Normos teorija ir praktika“ atitinkamo skyriaus teorijos nagrinėjimas.
17. Savarankiškas žinių sisteminimas ir ruošimasis egzaminui.							11	
	Iš viso	32	32				87	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Seminarų dalies vertinimas	70%	Mažiausiai 6 kontroliniai (20 / 30 min. trukmės). Per VMA	<p>Pasirenkamojo pobūdžio užduotis.</p> <p>Vertinama „10“ balų sistemoje. Gautas balas matematiškai sumuojamas su seminarų ir normos egzamino balu.</p> <p>Vertinama:</p> <p>„Puikiai“: pranešimo struktūra aiški ir logiška, tema suvokta gerai, šaltiniai perskaityti, literatūros, kultūros kontekstais operuojama sąmoningai, interpretacijos originalios, tinkamai pasiremta kritika, yra savarankiškų ir originalių įžvalgų, tema pristatyta moksline kalba, teisingai operuojama mokslinėmis sąvokomis, justis suinteresuotumas, bendras apsiskaitymas, auditorija paskatinama diskutuoti, į klausimus atsakoma iš plačios perspektyvos.</p> <p>„Labai gerai“: pranešimo struktūra aiški ir logiška, tema suvokta gerai, šaltiniai perskaityti, literatūros, kultūros kontekstais operuojama sąmoningai, interpretacijos originalios, tačiau kritika atsirinkta atsitiktinė, yra savarankiškų ir originalių įžvalgų, tema pristatyta moksline kalba, tačiau mokslinėmis sąvokomis operuojama ne visai tiksliai, justis suinteresuotumas, bendras apsiskaitymas, auditorija paskatinama diskutuoti, į klausimus atsakoma gerai.</p> <p>„Gerai“: pranešimas turi struktūrą ir logiką, tačiau , tema suvokta gerai, šaltiniai perskaityti, literatūros, kultūros kontekstais operuojama sąmoningai, interpretacijos originalios, tačiau kritika atsirinkta atsitiktinė, yra savarankiškų ir originalių įžvalgų, tačiau jos nepakankamai argumentuotos, mokslinėmis sąvokomis operuojama ne visai tiksliai, justis suinteresuotumas, bendras apsiskaitymas, auditorija paskatinama diskutuoti, tačiau į klausimus atsakinėjama nelabai tiksliai.</p> <p>„Vidutiniškai“: pranešimas turi struktūrą ir logiką, tačiau ne itin aiškiai, tema suvokta gerai, šaltiniai perskaityti, literatūros, kultūros kontekstais operuojama sąmoningai, interpretacijos originalios, tačiau kritika atsirinkta atsitiktinė, yra savarankiškų ir originalių įžvalgų, tačiau jos nepakankamai argumentuotos, mokslinėmis sąvokomis operuojama ne visai tiksliai, justis suinteresuotumas, bendras apsiskaitymas, auditorija paskatinama diskutuoti, tačiau į klausimus atsakinėjama nelabai tiksliai.</p> <p>„Patenkinamai“: pranešimui stinga nuoseklios struktūros ir logikos, taip pat mokslo kalbos ir tinkamų sąvokų, interpretacijos paremtos pažodiniu šaltinių skaitymu ir kritikos minčių samplaika, akivaizdi literatūrinio lauko ir kultūrinių kontekstų išmanymo stoka, į pastabas reaguojama tinkamai, tačiau diskusijai preteksto nėra.</p> <p>„Silpnai“: pranešimas turi itin silpną struktūrą ir logiką, tačiau tema suvokta pakankamai, šaltiniai perskaityti, interpretuojama paviršutiniškai, akivaizdžiai stinga ne tik platesnio kultūros lauko, bet ir kultūros kontekstų, kritikos išmanymo, į pastabas ir klausimus atsakoma, tačiau diskusijai preteksto nėra.</p>

Normos egzaminas	20%	Testas per VMA	<p>Pasirenkamojo tipo klausimai Vertinama „10“ balų sistemoje. Gautas balas matematiškai sumuojamas su stilistikos ir seminarų balu.</p> <p>Vertinama: Egzaminas vertinamas „puikiai“ ir „labai gerai“, jei studentas tinkamai išnagrinėja kūrinio struktūrą ir problematiką, geba jį susieti su bendrais 20-ojo a. ir 21-ojo a. lietuvių kultūros, literatūros ir meno kontekstais bei moka argumentuoti ir kūrybiškai pagrįsti savo nuomonę. Įvertinimas „puikiai“ ir „labai gerai“ rašomas tik tuo atveju, jei tekstas virsta rimta publikacija spaudoje. Parašyta puikia ir labai gera mokslo kalba, tinkamai vartoja teorines sąvokas. Tekstas tinkamas publikacijai literatūrinėje spaudoje.</p> <p>Egzaminas vertinamas „gerai“, jei studentas yra demonstruoja ne tik perskaitęs pasirinktą kūrinį, bet yra perskaitęs visus privalomus kūrinius, išmano jų problematiką, geba juos susieti tarpusavyje, taip pat su bendrais 20-ojo a. ir 21-ojo a. lietuvių literatūros ir kultūros kontekstais, ir rišliai dėsto savo mintis. Tinkamai vartoja kai kurias teorines sąvokas, darbo kalba yra tinkama. Su nedidelėmis korekcijomis tekstas tinkamas publikacijai literatūrinėje spaudoje.</p> <p>Egzaminas vertinamas „vidutiniškai“, jei studentas žino siužetus, geba įvardinti problematiką ir nusakyti (nebūtinai tiksliai ir rišliai) kūrinių reikšmę bendriems 20-ojo a. ir 21-ojo a. lietuvių literatūros procesams, susieti su savo pasirinktu kūriniumi. Kalba tinkama, tačiau teorinių sąvokų ir argumentų pristinga.</p> <p>Egzaminas vertinamas „patenkinamai“, jei studentas aptaria pasirinkto kūrinio ar kūrinių siužetus tik bendriausiais bruožais, bet nesugeba atskleisti jų problematikos, apibūdinti struktūros, prastai orientuojasi bendruose literatūros procesuose, tačiau teorinė ir metodologinė motyvacija menka, visgi pastangos matyti, rašto darbo kalba yra patenkinama.</p> <p>Egzaminas vertinamas „silpnai“, jeigu studentas tik žino siužetus, bet nesugeba savarankiškai nagrinėti kūrinio ar kūrinių ir neįstengia apibūdinti atskiro literatūros reiškinių (krypties, srovės) bruožų. Stinga argumentų ir sąvokų, tačiau kalba taisyklinga.</p> <p>Egzaminas vertinamas neigiamai, jei atsakymas neatitinka nei vieno anksčiau įvardinto reikalavimo.</p>
------------------	-----	----------------	---

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
D. Cidzikaitė	2002	Anglų kalbos terminai common language, national language, literary language, King`s language, Standard language ir jų lietuviški atitimenys	Archivum Lituanicum (4)	Vilnius: LKI leidykla
I. Smetonienė	2005	Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste	Kalbos kultūra (78)	Vilnius: LKI leidykla
I. Smetonienė, A. Smetona, A. 2016 Valotka	2016	Dėl standartinės kalbos termino	Lietuvių kalba (10)	
R. Miliūnaitė	2009	Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai		Vilnius: LKI leidykla
R. Miliūnaitė	2010	Kalbos prestižas ir jo planavimas	Kalbos kultūra (83)	

B. Stundžia	2009	Bendrinės lietuvių kalbos akcentologija		VU leidykla
-------------	------	--	--	-------------

Atnaujinta: 2023-01-10